

[Закон о ученичком и студентском стандарду, од 6. новембра 1992. године]

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

У К А З

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О УЧЕНИЧКОМ И СТУДЕНТСКОМ
СТАНДАРДУ**

Проглашава се Закон о ученичком и студентском стандарду, који је донела Народна скупштина Републике Србије на Другој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије, одржаној 4. новембра 1992. године.

ПР број 249

У Београду, 6. новембра 1992. године

Председник Републике,
Слободан Милошевић, с.р.

З А К О Н

О УЧЕНИЧКОМ И СТУДЕНТСКОМ СТАНДАРДУ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Ученички и студентски стандард је организована делатност којом се стварају материјални и други услови за стицање образовања, ради обезбеђења кадровских потреба друштва.

Овим законом уређују се права ученика и студената и општи интерес у области ученичког и студентског стандарда.

Члан 2.

Ученик има право на:

1. смештај и исхрану у установи за смештај и исхрану ученика,
2. васпитни рад,

3. ученички кредит,
4. ученичку стипендију,
5. културно-забавне и спортско-рекреативне активности, и
6. повластице за превоз у међумесном саобраћају.

Члан 3.

Студент има право на:

1. исхрану у установи за исхрану студената,
2. смештај у установи за смештај студената,
3. студентски кредит,
4. студентску стипендију,
5. опоравак и одмор у установама студентског стандарда,
6. информисање и издавачку делатност, у складу са овим законом,
7. културно-забавне активности у установама студентског стандарда,
8. спортско-рекреативне активности и
9. повластице на превоз у месном саобраћају у месту студирања.

Ова права студент остварује у седишту факултета и више школе, као и у седишту одељења факултета и више школе у којем студира, под условима утврђеним овим законом.

Члан 4.

Ради обезбеђења остваривања права утврђених овим законом оснивају се установе ученичког и студентског стандарда.

Послове из делатности ученичког и студентског стандарда могу обављати и друга правна лица и грађани, у складу са овим законом.

Министарство просвете ближе прописује начин и услове за вршење послова из става 2. овог члана.

Члан 5.

Права из овог закона везана су за личност и својство ученика, односно студената и не могу се преносити.

Новчана примања из овог закона не могу бити предмет обезбеђења или принудног извршења.

Трошкове поступка за остваривање права из овог закона не носе ученици, односно студенти.

О правима из овог закона води се јединствена евиденција, у складу са општим актом Министарства просвете.

Члан 6.

Средства за обављање делатности установа из члана 4. став 1. овог закона обезбеђују се из буџета Републике, преко посебног рачуна, непосредно од корисника и из других извора, у складу са законом.

Члан 7.

Права из овог закона остварују и ученици и студенти из других република уписани у Републици Србији, уколико и студенти из Републике Србије, уписани у тим републикама, остварују једнака права са ученицима и студентима у тим републикама.

II. ПРАВА У УЧЕНИЧКОМ И СТУДЕНТСКОМ СТАНДАРДУ И УСЛОВИ И ПОСТУПАК ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

а) Права ученика

Члан 8.

Право на смештај и исхрану у установи за смештај и исхрану ученика имају редовни ученици средњих школа, на основу конкурса.

Министарство просвете, најмање три месеца пре почетка школске године, расписује конкурс за пријем ученика у установе.

Конкурсом из става 2. овог члана оглашавају се услови пријема, број расположивих места у установи, потребни документи и рокови за пријављивање на конкурс. Редослед ученика за пријем у установу утврђује се на основу успеха ученика у претходном школовању и прихода породице ученика.

Приходом породице, у смислу овог закона, сматра се приход који се утврђује ради остваривања права на материјално обезбеђење по прописима о социјалној заштити.

Расподелу места и усељавање ученика врши установа за смештај и исхрану ученика.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак спровођења конкурса, начин и поступак расподеле места и услове пријема ученика у установе.

Члан 9.

У трошковима смештаја и исхране ученика у установи за смештај и исхрану учествују и родитељи, односно старатељи ученика.

Критеријуме и мерила за учешће родитеља, односно старатеља у трошковима из става 1. овог члана, утврђује Министарство просвете.

Члан 10.

Право на ученички кредит имају редовни ученици средњих школа који се школују за дефицитарна занимања, на основу конкурса.

Листу дефицитарних занимања утврђује Влада Републике Србије.

Право из става 1. овог члана остварује се у месечном новчаном износу најмање у висини учешћа ученика у цени смештаја и исхране у установи за смештај и исхрану.

Утврђени износ кредита исплаћује се родитељу, односно старатељу, уз обавезу враћања кредита са каматом, у складу са условима утврђеним конкурсом.

Министарство просвете, најмање три месеца пре почетка школске године, расписује конкурс за доделу кредита.

Конкурсом из става 5. овог члана оглашавају се услови за доделу кредита, број корисника кредита, висина кредита, потребни документи и рокови за пријављивање на конкурс.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак спровођења конкурса и услове за доделу кредита.

Члан 11.

Корисник кредита може бити редован ученик чији родитељи, односно старатељи имају пребивалиште на територији Републике Србије.

Министарство просвете може одобрити доделу кредита за дефицитарна занимања која посебно утврди Влада Републике Србије у листи из члана 10. став 2. овог закона, под условима утврђеним конкурсом, и ученицима чији родитељи, односно старатељи немају пребивалиште на територији Републике Србије, а имају пребивалиште на територији СР Југославије.

Члан 12.

Право на ученичку стипендију имају редовни ученици средњих школа који постигну одличан успех током школовања, на основу конкурса.

Стипендија се додељује без обавезе враћања.

Министарство просвете, најмање три месеца пре почетка школске године, расписује конкурс за доделу стипендије.

Конкурсом из става 3. овог члана оглашавају се услови за доделу стипендије, број стипендиста, висина стипендије, потребни документи и рокови за пријављивање на конкурс.

Редослед ученика за доделу стипендије утврђује се на основу успеха ученика у претходном школовању и прихода породице ученика, у смислу овог закона.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак спровођења конкурса и услове за доделу стипендије.

Члан 13.

Ученицима смештеним у установу за смештај и исхрану ученика, обезбеђује се васпитни рад.

Васпитним радом у установи ученичког стандарда обезбеђује се развијање интелектуалних и радних способности; унапређивање физичког здравља; помоћ у учењу и извршавању школских обавеза; развијање моралних, естетских и осталих вредности личности.

Члан 14.

Право на регистрован превоз имају ученици који нису смештени у установи за смештај и исхрану ученика.

Министарство просвете ближе прописује висину, начин и поступак остваривања регреса пре почетка школске године.

б) Права студената

Члан 15.

Право на исхрану у установи за исхрану студената, односно у другој одговарајућој организацији, имају сви редовни студенти факултета и виших школа, као и ванредни студенти који нису у радном односу.

Право из става 1. овог члана може се остваривати само по основу статуса студената на једном факултету, односно вишој школи.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак остваривања права из става 1. овог члана.

Члан 16.

Студент може у току студија привремено или трајно изгубити право на исхрану, утврђено овим законом и то:

- привремено, ако нарушава утврђена правила понашања у установи студентског стандарда и
- трајно, ако је право из овог закона стекао на основу нетачне или фалсификоване исправе.

Решење о привременом или трајном одузимању права доноси Министарство просвете.

Члан 17.

Право на смештај у установи за смештај студената имају студенти, чије се школовање финансира из јавних прихода, на основу конкурса.

Министарство просвете, најмање три месеца пре почетка школске године, расписује конкурсе за пријем студената у установу.

Конкурсом из става 2. овог члана оглашавају се услови пријема, број расположивих места у установи, потребни документи и рокови за пријављивање на конкурс.

Прво учешћа на конкурсима имају студенти из става 1. овог члана, којима место студирања није и стално место боравка.

Редослед студената за пријем у установу утврђује се на основу успеха у претходном школовању, прихода породице студента у смислу овог закона и, где је то конкурсом предвиђено, одговарајућег лекарског уверења.

Конкурс из става 2. овог члана Министарство просвете расписује уз прибављено мишљење универзитета и представника студената.

Расподелу места врши одговарајућа организација, односно служба, коју одреди Министарство просвете.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак спровођења конкурса, начин и поступак расподеле места и услова пријема студената у установе.

Студенти одговарајућег универзитета имају право преко изабране комисије, да остварују увид у рад организације, односно службе која врши расподелу места и усељавање студената.

Члан 18.

Факултет, односно виша школа обавезни су да воде посебну евиденцију о пријему докумената за конкурс из члана 17. овог закона.

Факултет, односно виша школа, доставља документа одговарајућој организацији, односно служби из става 7. претходног члана.

Члан 19.

Право на студентски кредит имају редовни студенти факултета и виших школа који су први пут уписали одговарајућу годину студија, на основу конкурса.

Право из става 1. овог члана, остварује се у месечном новчаном износу најмање у висини учешће студената у цени смештаја и исхране увећаном за 25 процената.

Уговор о кредиту са студентом склапа Министарство просвете, односно организација којој је Министарство поверило послове исплате кредита.

Корисник кредита обавезан је да врати исплаћени кредит са каматом, у складу са условима утврђеним конкурсом.

Члан 20.

Министарство просвете, најмање три месеца пре почетка школске године, расписује конкурс за доделу кредита.

Конкурсом из става 1. овог члана, оглашавају се услови за доделу кредита, број корисника, висина кредита, потребни документи и рокови за пријављивање на конкурс.

Редослед студената за доделу кредита утврђује се на основу успеха студената у претходном школовању и прихода породице студента у смислу овог закона.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак спровођења конкурса и услове за доделу кредита.

Корисник кредита може бити редован студент чији родитељи или старатељи имају пребивалиште на територији Републике Србије.

Члан 21.

Право на студентску стипендију имају редовни студенти факултета и виших школа који постигну изузетне резултате током студија, на основу конкурса.

Стипендија се додељује без обавезе враћања.

Министарство просвете, најмање три месеца пре почетка школске године, расписује конкурс за доделу стипендије, по прибављеном мишљењу универзитета.

Конкурсом из става 3. овог члана оглашавају се услови за доделу стипендије, број стипендиста, висина стипендије, потребни документи и рокови за пријављивање.

Редослед студената за доделу стипендија утврђује се на основу школског успеха, односно постигнутог успеха током студирања.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак спровођења конкурса и услове за доделу стипендије.

Члан 22.

Министарство просвете може одобрити доделу студентског кредита и стипендије и редовним студентима универзитета у Србији, чији родитељи или старатељи немају пребивалиште на територији Републике Србије, а имају пребивалиште на територији СР Југославије, уколико за то постоје материјални услови.

Члан 23.

Право на опоравак и одмор у одговарајућим установама имају редовни студенти, на основу лекарског уверења.

Министарство просвете, на почетку школске године, оглашава услове пријема у установу за опоравак и одмор, број расположивих места, потребне документе за коришћење овог права и рокове за подношење пријава.

Редослед студената за пријем у установу утврђује лекарска комисија у оквиру студентске поликлинике који сачињавају најмање три лекара, на основу медицинске документације о степену и врсти обољења.

У трошковима опоравка и одмора у установи за опоравак и одмор, учествују и студенти.

Критеријуме и мерила за учешће студената у трошковима из става 4. овог члана, утврђује Министарство просвете.

Члан 24.

Услови за стицање права из члана 3. тач. 5, 6, 7, 8. и 9. као и члана 23. овог закона, у одговарајућим условима, односно удружењима и организацијама и критеријуми и мерила за учешће студената у трошковима ових услуга, регулисаће се посебним правилником који доноси оснивач у поступку прописаним оснивачким актом.

III. УСТАНОВЕ УЧЕНИЧКОГ И СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА

Члан 25.

Ради остваривања права на смештај, исхрану, опоравак и одмор и културно-забавне активности, утврђених законом, оснивају се установе ученичког и студентског стандарда.

Установе ученичког и студентског стандарда оснива Влада Републике Србије, у складу са планом мреже установа који доноси Влада Републике Србије.

Члан 26.

На оснивање, управљање, руковођење, положај запослених у установама ученичког и студентског стандарда, надзор над законитошћу рада и укидање, примењују се одредбе закона којима се уређује систем јавних служби.

Министарство просвете даје сагласност на акт о систематизацији установа ученичког и студентског стандарда.

Члан 27.

Органи установе су: директор, управни одбор и надзорни одбор.

Члан 28.

Директора установе ученичког и студентског стандарда именује и разрешава оснивач, по прибављеном мишљењу управног одбора установе.

Члан 29.

Управни одбор установа ученичког и студентског стандарда именује и разрешава оснивач.

Управни одбор установе студентског стандарда сачињава девет представника оснивача, три представника студената, три представника универзитета и три представника из реда запослених у установи.

Управни одбор установе ученичког стандарда сачињава половина представника оснивача, а другу половину чине представници родитеља ученика и представници запослених у установи.

Управни одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

Члан 30.

Надзорни одбор установе студентског стандарда сачињавају три представника оснивача, један представник студената, један представник универзитета и један представник запослених у установи.

Надзорни одбор установе ученичког стандарда сачињавају три представника оснивача, два представника родитеља ученика и један представник запослених у установи.

а) Установе ученичког стандарда

Члан 31.

Установе ученичког стандарда су домови ученика.

Дом ученика је установа која обезбеђује ученицима смештај, исхрану, васпитни рад, старање о здрављу, културно-забавне, спортске, рекреативне и друге активности.

Члан 32.

У дому ученика обезбеђује се васпитни рад у току дана и ноћно дежурство.

Члан 33.

План и програм васпитног рада остварује се у васпитним групама до 25 ученика, односно до 10 ученика ометених у развоју.

Члан 34.

План и програм васпитног рада у дому ученика остварују васпитачи и стручни сарадници.

Васпитачи обављају васпитни рад са ученицима и остварују циљеве и задатке програма васпитног рада, и стручни сарадници раде на педагошко-психолошким, социјално-здравственим, библиотечким и другим стручним пословима којима се доприноси васпитно-образовном раду.

Васпитачи и стручни сарадници у дому ученика могу бити лица која имају високу стручну спрему и испуњавају друге услове за обављање послова наставника и стручних сарадника у средњој школи.

Члан 35.

У дому ученика образује се педагошко веће као стручни орган за остваривање васпитног рада у дому ученика.

Педагошко веће чине васпитачи и стручни сарадници, а већем руководи директор дома.

Министарство просвете ближе прописује начин и поступак остваривања права и обавеза васпитача и стручних сарадника, овлашћења и начин рада педагошког већа и друга питања од значаја за остваривање програма васпитног рада.

б) Установе студентског стандарда

Члан 36.

Установе студентског стандарда су: студентски ресторан, студентски дом, студентски центар, студентска опоравилишта и одмаралишта и студентски културни центар, односно дом културе.

Члан 37.

Студентски ресторан је установа у којој се обезбеђује остваривање права на исхрану студената.

Министарство просвете утврђује нормативе за исхрану и стандарде за обављање делатности у установама за исхрану студената.

Члан 38.

Студентски дом је установа у којој се обезбеђује остваривање права на смештај студената.

Министарство просвете утврђује стандарде за обављање делатности у установама из става 1. овог члана.

Члан 39.

Студентски центар је установа у којој се обезбеђује остваривање права, односно делатности утврђених чл. 37. и 38.

У студентском центру обезбеђује се и остваривање забавних и спортско-рекреативних програма, као и услови за учење и друштвени живот.

Министарство просвете ближе уређује начин и поступак остваривања програма из става 2. овог члана и прописује стандарде које установа мора испунити за обезбеђивање услова за учење.

Члан 40.

Студентска опоравилишта су установе у којима се обезбеђује остваривање права на опоравак и одмор студената.

Студентска опоравилишта и одмаралишта обезбеђују корисницима исхрану, смештај, одмор и опоравак, постоперативни опоравак и рехабилитацију.

Министарство просвете ближе утврђује стандарде и услове за обављање делатности из става 2. овог члана.

Члан 41.

Студентски културни центри, односно домови културе су установе у којима се обезбеђује остваривање програма, односно делова програма из области културе, а којима се обезбеђује остваривање права студената, у складу са овим законом.

Министарство просвете ближе утврђује критеријуме на основу којих се, из буџета Републике, обезбеђују средства за финансирање делатности установа из става 1. овог члана и средства за остваривање програма.

Министарство просвете критеријуме из става 2. овог члана утврђује у сарадњи са установама из става 1. овог члана.

Члан 42.

Завод за здравствену заштиту студената је специјализована установа здравствене заштите студената организована у складу са Законом о здравственој заштити.

Завод за здравствену заштиту студената у области студентског стандарда обавља хигијенско-санитарни и епидемиолошки надзор над објектима за смештај и исхрану студената, систематске прегледе, као и организовање здравствено-васпитног рада са студентима.

IV. ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА КРОЗ ПРОГРАМЕ СТУДЕНТСКИХ УДРУЖЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈА

Члан 43.

Општи интерес у области студентског стандарда јесу програми или делови програма којима се обезбеђује информисање студената и издавачка делатност, остваривање културно-забавних активности и остваривање спортско-рекреативних активности.

Општи интерес у области студентског стандарда јесу и програми или делови програма здравствено-потпорног удружења, универзитетских спортских клубова, културно-уметничких друштава и клубова технике.

Члан 44.

Средства за остваривање општег интереса у области студентског стандарда, утврђеног овим законом, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министарство просвете утврђује који ће се програми, односно делови програма финансирати средствима буџета Републике Србије, а по прибављеним стручним мишљењима, о општем интересу садржаном у тим програмима, од одговарајућих установа и истакнутих стручњака.

Члан 45.

Министарство просвете прописује ближе критеријуме на основу којих се утврђују средства за извођење програма, односно делова програма у смислу овог закона.

Члан 46.

Корисници средстава који остварују општи интерес, утврђен у члану 43. овог закона, дужни су да Министарству просвете подносе извештај о остваривању програма и наменском коришћењу средстава буџета Републике Србије.

V. НАЧИН ФИНАНСИРАЊА

Члан 47.

Средства за остваривање права и обављање делатности установа ученичког и студентског стандарда обезбеђују се у буџету Републике Србије и преносе Министарству просвете на посебан рачун.

Средства из буџета Републике обезбеђују се у складу са прописима о финансирању јавних расхода.

Члан 48.

Установама ученичког и студентског стандарда, које пружају услуге смештаја и исхране, средства за обављање делатности обезбеђују се кроз цену услуге.

Ценом услуге обезбеђује се накнада материјалних трошкова, у складу са утврђеним нормативима; амортизација, у складу са законом; зараде запослених, у складу са важећим прописима; текуће и инвестиционо одржавање и средства за, законом одређене обавезе.

Министарство просвете ближе утврђује критеријуме и мерила за утврђивање цене услуга у установама ученичког и студентског стандарда.

Члан 49.

Одлуку о ценама смештаја и исхране у установама ученичког и студентског стандарда доноси Министарство просвете, по прибављеном мишљењу установа ученичког и студентског стандарда.

Члан 50.

Студентским културним центрима, домовима културе, студентским опоравилиштима и одмаралиштима, као и организацијама и удружењима у области ученичког и студентског стандарда, из буџета се обезбеђују, у складу са одговарајућим прописима, средства за амортизацију, текуће и инвестиционо одржавање објеката, материјалне трошкове и зараде запослених радника.

Установама из става 1. овог члана обезбеђују се и средства за остваривање програма или делова програма за које је утврђено да представљају остваривање општег интереса, у складу са овим законом.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Новчаном казном од 150.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај установа ученичког и студентског стандарда ако:

1. отпочне са радом и обавља делатност а не испуњава прописане услове, односно ако обавља делатност без одобрења надлежног органа;

2. у одређеном року не предузме мере за отклањање недостатака утврђених надзором;

3. прими у дом ученика, односно студента мимо одредаба чл. 8, 9, 17. и 18. овог закона;

4. пружа услуге исхране ученицима, односно студентима мимо одредаба чл. 8, 9, 15. и 16. овог закона, и

5. дозволи политичко организовање, деловање, односно коришћење простора установе у те сврхе.

Члан 52.

Новчаном казном од 15.000 до 50.000 динара казниће се директор установе ученичког, односно студентског стандарда ако у радни однос прими лице које не испуњава услове утврђене овим законом или га изабере без јавног конкурса.

Члан 53.

Новчаном казном у износу од 15.000 до 50.000 динара казниће се овлашћено лице факултета које овери нетачне податке у захтеву за издавање абонентске књижице за исхрану студената.

Члан 54.

Студент који уступи, односно неовлашћено користи право другог лица, казниће се губитком права за ту школску годину.

Новчаном казном у износу од 15.000 до 50.000 динара казниће се лице које користи право које му не припада.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 55.

Оснивачка права установа ученичког и студентског стандарда које је основала општина, град и аутономна покрајина, а које су утврђене мрежом установа прелазе на Републику.

Имовина установа из става 1. овог члана у државној је својини.

Члан 56.

Установе ученичког и студентског стандарда ускладиће своју организацију и опште акте са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 57.

Одредбе подзаконских аката које су се примењивале до ступања на снагу овог закона, а нису са њим у супротности, примењиваће се до доношења одговарајућих прописа на основу овог закона.

Учешће у цени смештаја и исхране у установама студентског стандарда, односно однос средстава обезбеђених из буџета Републике Србије и средстава од партиципације корисника, на дан ступања на снагу овог закона, може се мењати уз сагласност изабраних представника студената.

Члан 58.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о домовима ученика ("Службени гласник СРС", бр. 25/79, 23/80 и 24/85), Закон о организацијама удруженог рада за студентски стандард ("Службени гласник СРС", број 28/78), Закон о стипендирању и кредутирању студената и ученика ("Службени гласник СРС", број 1/68, 25/75 и 24/85), Закон о ученичком и студентском стандарду ("Службени лист САП Војводине", број 80/85) и измене и допуне Закона о ученичком и студентском стандарду ("Службени лист САП Војводине", бр. 23/85, 25/85, 8/89, 22/89 и 6/90).

Члан 59.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

[Службени гласник Републике Србије, 48(1992), 81, стр. 2813-2817]